

Göran Leth

JOLO – den förarglige iakttagaren

Carlssons, 2007. Omslag: Stine Regild

Jolo, Jan Olof Olsson (1920-1974) är tveklöst en av de stora svenska journalisterna under 1900-talet. Han levde ett produktivt liv med många träffsäkra reportage, intervjuer och artiklar liksom en lång rad uppmärksammade, populärhistoriska böcker. Jolo gick alltför tidigt ur tiden, bara 54 år gammal.

Göran Leth presenterar här människan och skribenten Jolo från barnaår och uppväxt i Sibirien i Stockholm, i den hitintills mest utförliga studie som gjorts av denne sedan länge legendariske Dagens Nyheter-medarbetare. Vid hans bortgång skrev hans formuleringsäkra kollega Alf Henriksson följande, redan klassiska dikt:

Jolos död
Ibland liksom hejdar sig tiden ett slag
Och någontind alldeles oväntat sker
Världen föränrar sig varje dag
Men ibland blir den aldrig densamma mer.

”I bokstavlig mening är det Jolos död som ett ögonblick hejdar tiden, i underförstådd mening var det Jolo medan han ännu levde som kunde hejda tiden. Därför var också förlusten av honom så stor”, fortsätter Leth inledningsvis. Han undersöker idénnehållet i det som Jolo skrev. Och Jolo var en lustfylld iakttagare med öga för det aparta, han var underhållande och humoristisk, allvarlig och roande, reflekterande och omedelbar.

Jolo uppskattade det brittiska, han gick gärna klädd i tweed och med pipa i munnen. Han älskade London och Dublin, England och Irland. Han kunde det mesta om Första världskriget, reste på Balkan, i Polen och

Ryssland, i USA och i hela det avlånga Sverige. Han var beläst i skönlitteraturen och såg tusentals långfiler, dessutom skrev han lysande kulturartiklar.

